

Demografi ældre-, social- og sundhedsområdet

1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Ældre	5.800	5.800	5.800	5.800
Social	7.200	7.200	7.200	7.200
Sundhed	1.650	1.650	1.650	1.650
I alt	14.650	14.650	14.650	14.650

Resume:

I forbindelse med beslutning om rammestyring af alle kommunens udgiftsområder blev der til budget 2020 redegjort for en række indsatser, der forventedes at kunne afdæmpe den demografisk betingede udgiftsvækst, jf. nedenfor.

Erfaringen fra første kvartal 2020 tyder ikke på, at disse tiltag i sig selv kan løse det demografiske pres. Fortsat rammestyring vil derfor nødvendiggøre ændringer i serviceniveau og ændrede visitationsafgørelser på baggrund af ændrede kvalitetsstandarder.

Da befolkningsudviklingen vil være en udfordring for alle landets kommuner, og da presset øges gradvis over de kommende år, må der tillige forventes landspolitiske initiativer i forhold til at løfte opgaven jf. regeringens tilkendegivelser.

I kommuneaftalen for 2020 blev der således afsat midler til demografisk betinget udgiftsvækst, der i kommunens budget for 2020 blev tilført områderne.

I kommuneaftalen for 2021, der blev indgået 29. maj 2020, er det aftalt, at kommunerne også i 2021 får flere penge til at håndtere det stigende pres pga. flere ældre, flere kronikere, flere med fysiske, psykiske og sociale problemer samt flere sundhedsopgaver. Samlet for Svendborg Kommune udgør disse midler ca. 15 mio. kr. i 2021.

Sagsfremstilling:

Fælles for de tre områder ældre, social og sundhed gælder, at den demografiske udvikling medfører et forventet udgiftspres henover de kommende år.

Rammestyringen indebærer, at øgede udgifter som følge af den demografiske udvikling skal håndteres inden for uændret økonomisk ramme. Håndtering og konsekvenser bør indgå i budgetlægningen for 2021 og frem.

På ældreområdet betyder vækst i antallet af ældre, at der i de kommende år vil være flere ældre 85+årige, der har behov for personlig pleje og praktisk bistand i eget hjem, ligesom behovet for sygepleje øges.

På socialområdet betyder øget levealder, stigende efterspørgsel efter botilbud, øget tilgang til psykiatrisk behandling, skærpede sundhedsfaglige krav m.v. stigende udgiftspres.

På sundhedsområdet betyder den demografiske udvikling, dels at der vil komme flere genoptræningsplaner, at der vil være flere komplekse borgerforløb samt en større kronikerbyrde. Alt sammen med stigende udgiftspres til følge.

Ældreområdet:

På ældreområdet betyder beslutningen om rammestyring konkret, at der ikke automatisk tilføres midler til det øgede antal ældre, der har brug for hjemmehjælp, sygepleje og hjælpemidler. Ældreområdet kompenseres heller ikke længere for de handicappede børn der bliver 18 år og vælger at få hjælpen fra ældreområdet.

Befolkningsudviklingen indebærer, at Svendborg Kommune de kommende år vil opleve et betydelig stigning i antallet af ældre borgere (2020-tallet er faktisk tal pr. 1. januar 2020):

<u>Prognose 2020</u>					
	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
65-74	7.880	7.879	7.911	7.946	7.931
75-84	4.525	4.787	5.059	5.325	5.547
85+	1.579	1.624	1.680	1.712	1.763
heraf 65+	13.984	14.290	14.650	14.983	15.241

Efter den budgetmodel, der blev anvendt frem til 2019, blev budgettet for området (fritvalgspuljen + hjemmesygeplejen) reguleret op eller ned alt efter udviklingen i antallet af ældre – med anvendelse af enhedsbeløb for de anførte alderskategorier ovenfor. Desuden blev budgettet til hjælpemidler tilsvarende reguleret. På baggrund heraf blev det estimeret, at Ældreområdet havde behov for 4 mio. kr. i 2020 svarende til udmøntningen af budgetforliget.

Den demografiske udvikling ovenfor viser, at der kan forventes yderligere 306 flere ældre i 2021 end i 2020, heraf 262 i aldersgruppen 75-84 år og 45 i aldersgruppen 85+.

Der er foretaget en konkret beregning af behovet for ekstra ressourcer til ældreområdet i 2021 (fritvalg og hjemmesygepleje samt hjælpemidler) som følge af den demografiske udvikling. For fritvalg og hjemmesygepleje er der taget udgangspunkt i visiterede timer i 4. kvartal 2019 ganget op til årsvirkning og fordelt på aldersgrupper og relateret til prognosens tal for udviklingen i den ældre del af befolkningen. For hjælpemiddelområdet er der foretaget en fordeling af samtlige udgifter i 2019 på aldersintervaller på baggrund af registreringer på cpr.nr. i økonomisystemet.

Dette betyder, at der i 2021 er behov for 5,3 mio. kr. til fritvalg & hjemmesygepleje og 0,5 mio. kr. til hjælpemidler, såfremt nuværende serviceniveau skal kunne bevares. Dette under forudsætning af, at budgettet til fritvalg tilpasses i 2020 og frem til nuværende udgiftsniveau.

I forhold til at imødegå udfordringerne arbejder Ældreområdet med en række indsatser, jf. nedenfor. Indsatserne skal understøtte, at borgerne i videst muligt omfang forbliver sunde og selvhjulpne. Indsatserne har forebyggende og understøttende karakter, og det er ikke muligt at angive en præcis effekt af de enkelte tiltag.

- Forebyggelse/mestring
- Rehabilitering
- Velfærdsteknologi
- Aktivt ældreliv
- Akuttilbud
- Boligstruktur

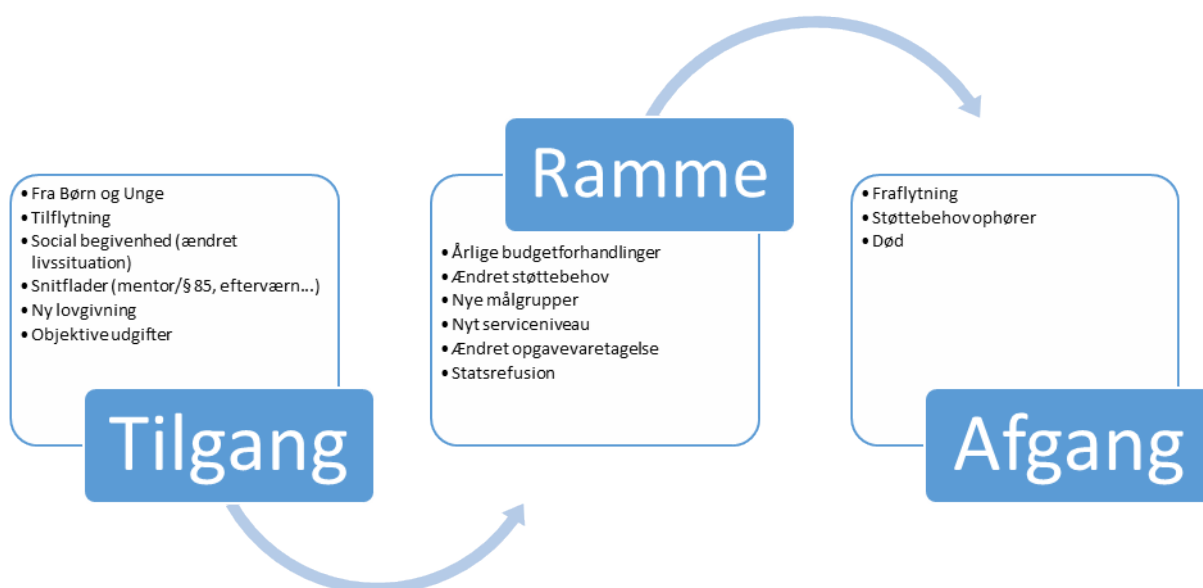
Erfaringen fra 2020 tyder ikke på, at disse initiativer i sig selv kan løse det demografiske pres. Der er derfor behov for at tilføre midler til området, hvis der ikke skal ske ændringer i serviceniveauet.

Socialområdet

På socialområdet betyder beslutningen om rammestyring konkret, at demografimodellen "Fra barn til voksen", gældende fra 2009, blev bragt til ophør i 2019. Modellen har betydet, at budgettet løbende er tilpasset den demografiske udvikling i forbindelse med sagers overgang fra Børn og Unge til Socialafdelingen. Der er tale om de forventede foranstaltninger til unge der i 2021 fylder 18 år.

På baggrund af demografimodellen skulle socialområdet tildeles 4,1 mio. kr. i budgettet for 2020 stigende til 5,8 mio. kr. i 2021 på baggrund af skøn for påvirkning i overslagsårene. I forbindelse med budget 2020 fik socialområdet tilført 4,1 mio. kr. i 2020. Et aktuelt skøn baseret på forventet tilgang af borgere fra Familie, Børn og Unge viser, at det demografiske udgiftspres for 2021 vurderes til 7,2 mio. kr. Der arbejdes med at kvalificere grundlaget frem til udvalgets endelige behandling af budgettemaerne.

I forhold til at imødekomme udfordringerne vises her Socialafdelingens dynamik.

Nettoeffekten for rammen svarer til forholdet mellem tilgang, rammens udmøntning og afgang.

Socialafdelingen vil i de kommende år blive udfordret af forskellige tendenser, der, ud fra KL's vurdering, vil få konsekvenser for alle kommuner:

- Stigende efterspørgsel efter § 85
- Stigende efterspørgsel efter botilbud
- Flere udsatte børn og unge
- Øget tilgang til psykiatrisk behandling
- Øget levealder for borgere med funktionsnedsættelse
- Øget antal af ældre borgere med udviklingshæmning, der udvikler demens

- Risiko for fortsat stigning i objektive udgifter
- Skærpede sundhedsfaglige krav

I forhold til at imødegå udfordringerne arbejder Socialafdelingen med en række indsatser, jf. nedenfor. Indsatserne skal understøtte, at borgerne i videst muligt omfang forbliver sunde og selvhjulpne. Indsatserne har forebyggende og understøttende karakter. Det er ikke muligt at angive en præcis effekt af de enkelte tiltag.

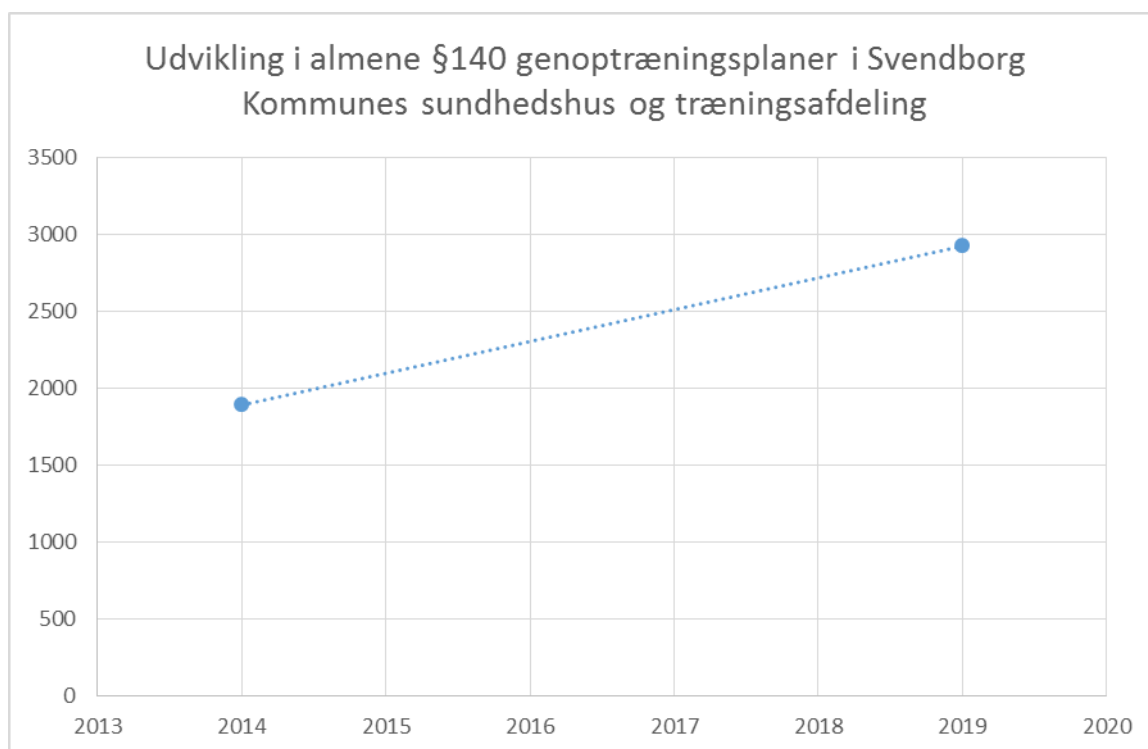
- Rehabilitering
- Modtagelsen
- Flexboliger
- Velfærdsteknologi
- Intern opgaveløsning
- Ændret opgavevaretagelse

Erfaringen fra 2020 tyder ikke på, at disse initiativer i sig selv kan løse det demografiske og mængdemæssige pres. Fortsat rammestyring vil derfor nødvendiggøre ændringer i serviceniveau og ændrede visitationsafgørelser på baggrund af ændrede kvalitetsstandarder.

Sundhedsafdelingen

På sundhedsområdet betyder den demografiske udvikling, at der gennem de senere år er sket en markant forøgelse i antallet af borgere som efter sygehusindlæggelse modtager genoptræning i kommunen (Sundhedslov §140). Der er tale om ydelser, der visiteres af sygehuset men udføres og finansieres af kommunen.

Som det ses herunder, er antallet af almene genoptræningsplaner i Svendborg Kommunes træningsafdeling og sundhedshus steget med 54,7% fra 2014 til 2019. Denne udvikling forventes af fortsætte i de kommende år.

Den demografiske udvikling betyder således, at sundhedsafdelingen er udfordret af tilrettelæggelse og gennemførelse af langt flere genoptrænings- og rehabiliteringsforløb, bl.a. affødt af stigende ældrebefolkning og flere borgere med kronisk sygdom.

Denne udvikling har de seneste år givet anledning til merudgifter på sundhedsområdet og beregnet med afsæt i regnskab 2020 forventes et samlet udgiftspres på området på 1,65 mio. kr. i 2021.

Sundhedsafdelingens budget har hele tiden været rammestyret og der kan derfor ikke henvises til en tidligere anvendt demografireguleringsmodel. Budgettet er dog på samme måde som ældreområdet budget direkte påvirket af den demografiske udvikling og det forhold, at afdelingen ikke har indflydelse på visitationen.

Baseret på aktivitetsudviklingen og den løbende budgetopfølgning estimeres, at der er behov for 1,65 mio. kr. som følge af demografiske udfordringer. Beløbet svarer til ca. fire terapeutårsværk og vil være til at imødekomme en stigning i antallet borgere med mere komplekse genoptrænings- og rehabiliteringsproblemstillinger.

I forhold til at imødegå udfordringerne arbejder Sundhedsafdelingen med forskellige tiltag som skal understøtte, at borgerne i videst muligt omfang forbliver sunde og selvhjulpne. Indsatserne har forebyggende og understøttende karakter, og det er ikke muligt at angive en præcis effekt af de enkelte tiltag.

- Forebyggelse
- Sygdomsmestring
- Rehabilitering
- Selvhjulpnehed / active daily living
- Digitale sundhedstilbud
- Kommunal medleverance af vederlagsfri fysioterapi

- Nye tilbud for senhjerneskeområdet

Det bemærkes, at nøgletal for KL (2020) viser, at Svendborg kommunes udgifter til genoptræning og vedligeholdelsestræning ligger på et lavt niveau sammenlignet med andre kommuner, idet 79 kommuner havde større udgifter pr. borger.

Afrunding

Da befolkningsudviklingen vil være en udfordring for alle landets kommuner, og da presset øges gradvis over de kommende år, må der tillige forventes landspolitiske initiativer i forhold til at løfte opgaven.

Såfremt budgetterne ikke reguleres ift. demografisk og mængdemæssig udvikling, må serviceforringelser forventes, og det vil blive vanskeligt fortsat at leve op til sundhedsmyndighedernes retningslinjer. Der vil skulle iværksættes indsatser, der kan nedbringe udgifterne bredt på de tre områder og påvirke serviceniveauet.

Påvirkning på andre områder:

Indsatserne understøtter arbejdet i de tre områder.

Økonomi:

I beregningerne er der udelukkende taget højde for det demografiske pres i 2021 og mængdeudviklingen fra 2020 til 2021, men ikke i efterfølgende år. For så vidt angår sundhedsområdet er der endvidere taget højde for det efterslæb, der er konstateret i regnskab 2019.